

Wolters te zeer verbaasd en te beschroomd was jegens zijn rijk geworden vriend om veel te zeggen.

»Kom morgen terug!», zei Lehman eindelijk, »en het zou vreemd moeten loopen als ik niet iets voor u had. Ge kunt op mij rekenen, op uw oude schoolmakker. Neem dit goudstuk mee; ge zult het wel kunnen gebruiken.»

Met een dankbaar hart verliet Wolters het kantoor, en haastte zich naar huis om zijn vrouw het goede nieuws mede te deelen, waar beiden God voor dankten. Toen werd wat eien in huis gehaald, en ging Wolters er op uit om zich in een oude-kleerenwinkel een jasje aan te schaffen wat meer toonbaar dan hetgeen hij nu droeg. Want hij moest er morgen knap uitzien.

De heer Lehman schaamde zich zijn oude vriend niet, gelijk anderen allicht zouden gedaan hebben. Toen het mooie, nieuwe huis klaar was, kreeg Wolters een woning in het achterhuis, fraaier dan nog ooit zijn verblijf was geweest. Dat hij juist daar moest wonen had zijn goede reden. Mijneer Lehman had hem namelijk na een korten proefstijd tot pakhuismeester aangesteld toen de vroegere wegens hoogen leeftijd en uitbreiding der zaken het niet meer kon volhouden, en een jaargeld kreeg. De patroon wilde liefst zijn nieuwen pakhuismeester altijd bij de hand hebben.

Zoo was mijn overgrootvader voor goed uit den nood. Tot in zijn ouderdom bekleedde hij zijn betrekking met eere, waarin zijn zoon hem opvolgde, en later zijn kleinzoon. Na eenige jaren wist men in de handelszaak niet beter dan dat, zoo lang het hoofd des huizes Lehman heette, de pakhuismeester ook een Wolters moest zijn. De Lehman's zijn altijd goede, toegewijde en milde heeren geweest. Maar ook durf ik zeggen, dat de Wolters trouwe en aanhankelijke dienaars waren. Al was hun meester van gelijken oorsprong als zij, nooit hebben zij hem zijn voorspoed en rijkdom benijd. Ja ik mag gerust zeggen dat zij in allen deelen meer het voordeel hunner heeren dan hun eigen rechten. Zoo ging het ook, al verving in de loop der jaren de ene Lehman of de ene Wolters den anderen.

Mijn goede vader heeft helaas niet lang genoeg geleefd, om zelf nog mij als zijn opvolger werkzaam te zien. Toen ik ongeveer een jaar oud was gebeurde het, dat vader een der pakhuisen verliet juist toen er gescheiden werd. Hij had dit honderdmaal gedaan, zonder dat er iets bijzonders gebeurde. Ditmaal zou het anders zijn. Een zware kist die hoog hing schoot uit den strop en trof mijn vader op het hoofd. Hij was onmiddellijk dood.

Diepe verslagenheid beheerschte er, niet alleen in zijn gezin maar ook bij zijn patroon en heel het handelshuis. Want hij was niet alleen een geacht maar ook een bemind man. Doch het zou nog erger worden. Want twee dagen na den dood mijns vaders openbaarde zich plotseling de keelziekte bij de jonge vrouw van den heer Lehman en bij hun eenig zoonje. Beiden stierven nog denzelfden dag. En zoo had men in een halve week tijds drie geliefde dooden te betreuren. Ik ken den toestand waarin de nabijverenden zich bevonden, natuurlijk slechts van hooren zeggen. Ieder kan zich den trouwen voorstellen. Daarom ga ik die dagen verder stilwijgend voorbij.

Hoe innig bedroef de patroon, de toemalige heer Lehman ook zijn mocht, toch vergat hij daarom andere treurenden niet, ook niet mijn moeder en mij. Met vaders dood hield natuurlijk zijn verdienste op. Nu had mijnheer Lehman mijn moeder wel een paar daalder's weeten kunnen geven, en verder zeggen: ga heen, word warm en word verzadigd, maar hij deed wat beters. Mijn moeder werd aangesteld tot hulp in zijn huishouding. Voor mij liet hij om te beginnen een mooi, nieuw pak maken. Ook verwisselden wij van woning, en kregen een groote kamer en een kleine boven in 't huis, waar wij zeer genoegelijk konden wonen.

»Zie jongenlief!», sprak mijn moeder wel eens, »wij mogen wel zeggen: De Heere heeft genaden maar heeft ook gevegen. Hij zorgt voor ons. Geprezen zij Zijn naam!«

Menigmaal kwam ik, toen ik in jaren toenam, als ik naar school ging, of boodschappen moest doen, den heer Lehman op de stoep of voor het huis tegen. Hij groette mij altijd vriendelijk en sprak meermalen zeer hartelijk met mij. Hij vond dat ik hem herinnerde aan zijn kleinen Frederik die net zoo oud geweest was als ik, en hem zoo vroeg was ontkomen.

Op zekeren dag moest ik na den schooltijd bij mijnheer Lehman komen, en mijn leerboeken meebrengen. Ik begreep volstrekt niet waarom dit diende, maar zongde stipt op den bepaalden tijd aanwezig te zijn. Mijnheer Lehman zag mijn boeken een voor een in en zei toen:

»Dat valt mij mee. Ik had niet gedacht dat ge al uit die boeken leerde. Ge zijt zeker niet de oudste in die klas.«

»Neen mijnheer ik ben de jongste.«

Dat scheen mijnheer te bevalen. »Gaaf ge graag naar school?« vroeg hij.

»Ik zou nog liever thuis leeren« antwoordde ik openhartig, »want de meester is erg streng, en sommige jongens doen mij kwaad omdat ik hooger zit dan zij. Maar het leeren zelf vind ik prettig.«

Toen deed mijnheer mij nog verscheiden vragen, waarbij vooral veel te rekenen viel. Ik kon gelukkig op alle en behoorlijk antwoord geven. Daarna kreeg ik een lekkeren boterham en kon gaan.

Advertentien.

Hedenmiddag ontsiep in zijn Heere en Heiland, onze innig geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer **HUIBERT JOHANNES VAN ANDEL KANTEN.** in den onderdom van 71 jaar en 7 maanden. Mede namens Kinderen, Behuud- en Kleinkinderen, Mevr. de Wed. A. W. C. VAN ANDEL—MUVLUK. Gorinchem, 16 April 1916. Burgstraat 132.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Westermarkt No. 21
AMSTERDAM.

WIJ EN ONS HUIS

Een boek over Christelijke opvoedkunde, door

A. J. DREWES

(Hoofd eener M.U.L.-School)

Prijs, gebonden **f. 1.25**
Huismeesters, deze bundel is toch zeker iets van uw gading?..
Uitgaaf van **H. J. SPRUYT**
RIJSWIJK bij DEN HAAG

WIJ EN ONS HUIS

Waarom hoesten

zal men voortdurend

wanneer men door het neemen van eenige ANGA-bouillons in enkele dagen genezen kan zijn? In dozen van 30 en 60 cent, verkrijgbaar bij Apoth. en Drogistien.
Fabrikant: A. MIJNHARDT, Pharm. Fabr. ZEIST.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Legaten:

van wijlen den heer P. Groot te Zaandam f 100.

Aan Contributien:

door Dr. A. Rollos uit Amerongen f 9, uit Leersum f 1, uit Kenauwde f 1, uit Vennendaal f 70, samen f 81; door Dr. S. Sleeswijk Visser uit Rijsoord f 40, uit Hendrik Ido Ambacht f 42.50, samen f 82.50; door den heer D. de Vries uit Deersum f 1, uit Gauw f 10.50, uit Goenga f 4.50, uit Poppingawier f 5, uit Scharnegoutum f 6.50, uit Sybrandaburen f 1.50, uit Terzool f 2.50, uit Tins f 1, samen f 37.50; door den heer P. Potma uit Twijzelerheide c.a. f 13.50, uit Surhuisterveen f 3.50, uit Stroobos f 1, samen f 18; door den heer M. T. v. d. Houter uit Zierikzee (nieuwe contr.) f 1.50; door het Locaal Comité te Vlaardingien f 49; door den heer G. Kuypers uit 's Gravenhage f 2.50, uit Raamsdonksveer f 6.50, uit Sprang f 1, uit Vrijhoeve Capelle f 2, samen f 12; door den heer J. de Jong te Sassenheim, uit Lisse f 13.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Geref. Kerk te Stad aan 't Haringvliet f 7.47½; te Ooltgensplaat f 8.03; te Beetgum f 22.20½; te Berlikum f 31.95; te Bozum f 13.51; te Dronrijp f 2.75½; te Eernewoude f 2.17½; te Hylgaard f 17.30; te Huizum f 16.87½; te St. Jacoba Par. f 7.76½; te Leeuwarden f 52.87; te Oenkerk f 13.95½; te Suawoude f 12.26; te Wartena f 3.83; te Birdum f 12.39½; te Katwijk a. d. R. (1915) f 12.41; te Eindhoven f 6.47½; te Genderen f 5.17½; te 's Gravenhage f 7.65; te 's Bosch f 19.61½; te Helmond f 3.65; te Heusden f 1; te Heerlen f 4.28½; te Sprang f 3.64; te Hilburg f 4.44; te Venlo f 3.77½; te Veen f 2.30; te Vrijhoeve Kapelle f 3.70½; te Bergum f 8.07; te Boornbergum f 9.35½; te Donkerbroek f 7.32½; te Drachten f 20.98½; te Drachtster Compagnie f 5.05; te Drogham A f 10; te dito B f 5.64½; te Duurswoude f 6.82; te Garrip f 21.80; te Opeinde Nijega f 10.48½; te Rottevalle f 8.87½; te Suameer f 3.21; te Surhuisterveen f 10.30; te Ureterp f 6.28.

Verbeterde opgave te Scharendijke f 12.50, vorige week verantwoord uit Zonnemaire.

Voor de Medische Faculteit:

(Contributien) door den heer D. de Vries uit Scharnegoutum f 2, uit Rauwerd f 1, samen f 3.

Voor het TE KORT:

door den heer C. A. van Drimmelen uit Klundert f 96.75; door het Comité uit Vlaardingien f 61.50.

TH. RUYFS Gzn., Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Werken van Mevr. AD. HOFFMANN.

MEISJESROEPING

f 2.25. In practib. f 2.90.

Ze druk met levensbericht en portret van de schrijfster.

MOEDER

f 2.25. In practib. f 2.90.

Mevrouw HOFFMANN, zelf moeder van rijke ervaring en groote bekwaamheid, spreekt in dit boek op hartelijke wijze de moeders toe. De lezing van dit boek wekt op en sterkt op het vaak moeilijk levenspad.

Alom verkrijgbaar of na ontvangst van postwissel bij:

W. KIRCHNER, Bloemgracht 133, Amsterdam.

Mr. G. H. A. GROSHEIDE Jr.
Accountant, Lid van het Ned. Inst. v. Acc.
Leidschegracht No. 43, T. 1233 N.

AMSTERDAM,

belast zich met inrichten en controleren van administraties en alle andere accountantswerkzaamheden.

Wat is

Enersan?

NIEUWE BOEKEN-UITVERKOOP!!!

ZEVENTIG - ZESTIG - VIJFTIG CENTEN

OM WEDER EENS WAT SCHOT TE KRIJGEN IN ONZE OVERGROOTE VOORRADEN.

1 NUMMER VOOR SLECHTS 70 CENT, 3 NUMMERS VOOR SLECHTS f 1.80, 6 NUMMERS VOOR SLECHTS f 3.-.

EN VERDER ELK NUMMER MEER OOK VOOR SLECHTS 50 CENT.

MOOIE NIEUWE BOEKEN, VAN 2, 3 EN MEER GULDENS EN VAN DE BESTE SCHRIJVERS.

TIJDELIJK VOOR 70, 60 OF 50 CENT. :: MAAKT UW KEUZE :: HET IS SPOTGOEDKOOP.

- | | | | |
|--|--|---|--|
| 1. Rijkens. Licht en schaduw uit het Amerikaansche leven. 272 Bladz. Uitgaafsprijs f 1.90. | 18. Sieverink. Examen oefeningen Engelsch. | 37. Graandijk. Wandelingen door de provincie Utrecht. Met Pl. en Wandelk. | 57. Meyndal. Odilla. Roman van een ongelukkig meisje. 2 Dln. |
| 2. Hans. Het Nederlandsche Parlement. Schets onze Volksverteenwoordiging. 240 Bladz. | 19. Sieverink. Examen oefeningen Fransch. | 38. Cumming. Het Christendom uit God. | 58. Serv. de Bruin. Handboek ter beoefening der stijl en uiterlijke welsprekendheid. |
| 3. Stratenus. Feestlichtjes. Voorzichten voor Familiefesten in den beschaffen stand. | 20. Sieverink. Examen oefeningen Duitsch. | 39. Beets. Triumfen van het Kruis. Schetsen der Zending, met 10 Platen. | 59. Mansergh. Bandgenooten. Flink Meisjesboek met 4 Platen. |
| 4. Jas. De Gemeenteraad. Handl. v. Gemeenteraadsleden, enz. | 21. Keller. Novellen. 4 Dln. | 40. Van Iunmel c.a. Voor 300 Jaren. Geschiedk. Verhalen. | 60. Louwrae. Krijgsman en Koopman. Hist. Jongensb. met Gekl. Pl. |
| 5. De Vries. Het Spreekuur en andere Voordrachten. Bundel met 22 grappige Voordrachten. | 22. Reintje van der Schalk. Alleraardigst prentenboek met 16 Gekl. Pl. | 41. Legrand. Geschiedenis der Bataafsche Republiek. Groot Werk. Uitgaafsprijs f 3.25. | 61. Laurillard. Onder de Palmen. Verhalen. Uitg. prijs f 1.90. |
| 6. Troels-Lund. De Sterrenhemel en Wereldbeschouwing. Uitgaafsprijs f 2.25. | 23. Jackson. Handl. v. Hypnotisme, Mesmerisme, Clairvoyance, enz., met Illustr. | 42. Prof. Matthes. De Lucht en de Dampkring. Dik Boek 500 Blz. | 62. Sankey. 100 Evangeliegedenken, met Zang en Orgelmusiek, gear. |
| 7. Meekel. Adel. Moderne Roman. 236 Bladz., vroeger f 2.50. | 24. De Bull. Gedichten. Volksuitg., vroeger f 1.80. | 43. Disse c.a. Anatomie en Physiologie in de Gymnastiek, vroeger f 2.- | 63. Ten Brink. Oost-Indische Dames en Heeren. Roman. 2 Dln. |
| 8. Mac. Pont. Een Alkmaarsche Burgemeestersdochter. Geschiedkundige Roman. 365 Bladz. | 25. Neerland's Bibliotheek. Novellen van beroemde Schrijvers, f. Bundel. | 44. Been. Baarja en Witkop. Jongensboek met Pl. | 64. v. Duilj. Reisherinneringen uit Portugal. 2 Deelen. |
| 9. Ebers. Een Woord. Geschiedk. Rom. te Uitg. 346 Bladz., vroeger f 3.25. | 26. Meesterwerken van Maris en Mesdag. 62 Reprod. 2 Dln. | 45. Weyman. Salomon notre Dame. Hist. Roman. verhaal. | 65. Vogel. De schoone Bouwkunst. Handboek met 154 Illustr. |
| 10. Daudet. De Koningin in Ballingschap. Parijsche Roman. 350 Bladz. | 27. Meesterwerken van Vermeer en Metsu. 60 Reprod. 2 Dln. | 46. Hofdijk. Malven en Asters. 2 Dichtbundels. | 66. Het Groote Boek der Kaartspelen, Raadsels en Gezelschapsspelen. 3 Dln. |
| 11. Hooydonk. Handleiding voor Kanarievogels en andere Zangers, 2 Dln. | 28. Disse en Labbert. Reken in de Gymnastiek, met muziekstukjes en ruim 200 Fig. Uitgaafsprijs f 2.- | 47. De Keyser. Proza. Bloeml. uit Neerland's Letterkunde. | 67. Reule. Avonturen in Oost en West. 4 Jongensboeken met Pl. |
| 12. Heukelom. Voor Werkplaats en School. Map met Teekenvoerb. Uitgaafsprijs f 2.40. | 29. Doedes. Encyclopedie der Christelijke Theologie. Uitgaafsprijs f 2.75. | 48. Schroyen. Nederlandsche Indië. Schetsen van Onze Bezittingen, Pl. Boek. | 68. Van Nieuhuys. Dageraad. 200 Bladz. Uitg. pr. f 2.50. |
| 13. Mulder. Het Kinderlijk Lichaam, met bewegbaar model. | 30. Th. a Kempis. Meditatieën over het Leven van Christus. | 49. Capelle. Latijnsche Grammatica. Vroeger f 3.- | 69. Soor. Ward. Zeidzaam mooie Roman. 284 Bladz. |
| 14. Een dagje in 't Bosch. Verrassend Panorama-Prentenboek. | 31. Schoemaker. Nederlandsche Indische Krijgsverhalen. | 50. Brill. Geschiedenis van het Israëlietische Volk. Uitg. pr. f 2.75. | 70. Hulleman. Stadsmenschen. Roman van een jong leven. |
| 15. Goudemond. Uit het land van de visschers. Keurig Boek, met Pl. | 32. Backer Dirks. De Nederlandsche Zeemacht. Van de vroegste tijden tot aan den Vrede van Munster. Uitgaafsprijs f 4.- | 51. Laurillard. Bijbelen Volkstaal. | 71. Heyking. Ille Mibi. Roman. Kolossaal Boek. 550 Bladz. vroeger f 2.90. |
| 16. De Practiseerende Geneesheer, 2 jaargangen. | 33. Kneijp. De verzorging van het Kind. | 52. Herderschee. Bloeml. uit de Apocriefe Boeken des Ouden Testaments. | 72. Graadt v. Roggen. Tuberculens. Hedendaagsche Roman. 243 Bladz. |
| 17. v. d. WJCK. Gezondheidsleer, en Apt. Handleiding voor Stotteraars, 2 Dln. | 34. Dr. Büchner. Het leven der liefde in de Dierenwereld. 400 Bladz. | 53. Wildermuth. Laatste Verhalen (Het Jufferskransje, enz.). 350 Bladz. | 73. Basin. Donatienne. Roman naar de 24e Fransche Uitg. |
| | 35. Het ontstaan der Wereld en in den Ban der Vulkanen, met Illustr. 2 Dln. | 54. Van Kampen. Bloeml. uit Nederland. Prozaschrijvers en Dichters. 4 Dln. | 74. Strackfuss. De Verloren Zoon. Sensationele Roman. |
| | 36. Groeneveld. Vlinders. Vertellingen met Pl. 7 Stukjes. | 55. Ooms. Feeststijl en de Feest Arrangeur. Komische Voorzichten enz. 2 Dln. | 75. Schreuder en Carlot. Onze Keuken. Bereiding van Maaltijden voor 10, 20 en 30 et. per persoon. 236 Bladz. |

GOED GELEZEN!!! Onverschillig van welke uitgaafs- of vroegere prijzen, thans tijdelijk: Een Nummer voor 70 Cent, 3 Nummers voor f 1.80, 6 Nummers voor f 3.- en meer dan 6 Nummers ook al slechts 50 Centen. Verkoopbaar bij D. BOLLE, Bazaar van Goedkoopste Boeken, Hang 98, Rotterdam. Toezending franco na ontvangst van Postwissel, waarop behalve verlangd Nummer of Nummers melden: Tijdelijk Aanbod.

GOLDSCHMEDING
PIANO's - ORGELS.
KALVERSTRAAT 56 - WARMOESSTRAAT 141.
UTRECHTSCHESTRA. 119 - KEIZERSGR. 208-303
AMSTERDAM.

Bij J. H. KOK te Kampen verscheen heden een

goedkoopste uitgave

van

HET BLONDE BEEST

Een Tijrede - door

Dr. B. WIELENGA

PRIJS 10 CENT

Wie werkt mede om dit ernstige tijdschrift, door de ganse pers zoo dringend aanbevolen, op ruime schaal te verspreiden?

Voor verspreiding, h.a. onder militairen of in geïntellectueel, is de prijs bij 25 ex. 7 cent, bij 50 ex. 6 cent, bij 100 ex. 5 cent, bij 500 ex. 4 cent.

Wie trachten wil in eigen omgeving deze Tijrede te verspreiden, gelieve Intelektuelen aan te vragen.

De Groninger

Brandwaarborg - Maatschappij.

HOOFDKANTOOR

GRONINGEN, O. Boteringestraat 72.

Speciale afdeeling voor H.H. Predikanten en Onderwijzers, alsmede voor Kerken en Scholen.

Verschenen:

UIT HET WOORD

DOOR

DS. H. HOEKSTRA

in leven Dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te Arnhem.

MET PORRET EN EEN-LEVENSSCHETS

DOOR

C. L. F. VAN SCHELVEN

V. O. M. te Wageningen.

Prijs f 1.90 Gebonden f 2.40

Uitgever **W. KIRCHNER, Amsterdam.**

Verschenen bij W. KIRCHNER, Bloemgracht 133, Amsterdam:

DE AFSCHIEDING

in de Nederlandsch Hervormde Kerk der XIXe eeuw.

HISTORISCH GESCHETST DOOR

J. C. RULLMANN.

Tweede herziene druk van „EEN NAGEL IN DE HEILIGE PLAATS“.

Met 24 Illustraties.

Prijs f 2.25. :: Gebonden f 2.90.

Reeds eerder verscheen:

DE STRIJD VOOR - KERKHERSTEL -

in de Nederlandsch Hervormde Kerk der XIXe eeuw.

PRIJS: HISTORISCH GESCHETST DOOR

J. C. RULLMANN.

MET 28 ILLUSTRATIES.

f 2.25 Gebonden f 2.90

Ziehier twee boeken die

ieder Gereformeerde

moet bezitten. Alom verkrijgbaar en na ontvangst van postwissel bij den Uitgever

W. KIRCHNER, Bloemgracht 133, AMSTERDAM.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEKEN: Elburg, Joh. S. Langen, te Gorda. — Appingedam, S. Doornbos, te Doetinchem. — Grijskerke (W). R. Haltsma, te Hindeloopen. — Langeslag en Twijzel, K. Winkelman, cand. te Loenen afd. Vecht. — Oosthem c.a., W. Weener, te Vianen.

AANGENOMEN: 's Gravenhage (voor den arbeid der zending onder de Joden). J. van Nes, theol. doct., te Sneek. — Leiden, W. Bouwman, te Halsum. — Driessum (Fr.). B. Roorda, te Lienen en Vreeland.

BEDANKT: Werkendam (A). Joh. H. Rietberg, te Koudeke k (Z.H.). — Scharnegoutum, N. Postema, te Beilen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEKEN: Barendrecht, R. v. d. Waal, te Overzande en Driewegen. — Krimpen a/d Lek, J. Dijkshoorn, te Ter Aa. — Aartsweid (N.H.). O. J. Reinders, te Anna Paulowna. — Fenneoord, F. G. Hospers, te Hillegom. — Zierikzee, H. G. Brink, te Ruinerwold. — Vaals, J. van Schaick, cand. te Kampen. — Heerenveen, P. v. d. Wal, te Jelsum (Fr.). — Veendam, C. C. de Kloet, te Marssum. — Garreweier (toez.). G. Groeneboer, cand. te Meppel.

AANGENOMEN: Truimmarum c.a., J. v. Veen, te Doldum.

BEDANKT: Brielwijk, G. J. Koolhaas, te Kampereen. — Groede (Z). F. J. Israel, te Vissliet (Gr.). — Midlum (toez.). G. Groeneboer, cand. te Meppel. — Vriesenveen, C. Vlasblom, te St. Pancras.